

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-262 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-05/53-30
Karar Tarihi : 17.01.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖR : Şerife Demet KAYA, Buket ARI

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Metro Turizm Seyahat Org. ve Ticaret A.Ş.
Büyükdere Cad. Metro City İş Merkezi No:171 A Blok K:17
Levent/İstanbul
- Kayapalı Nilüfer Turizm Seyahat Otobüs İşletmesi Tic. Ltd. Şti.
Y. Yalova Yolu 14. Km Ovaakça/Bursa

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Metro Turizm Seyahat Org. ve Ticaret A.Ş.'nin İstanbul-Kırklareli hattında tekel haline geldiği ve Kayapalı Nilüfer Turizm Seyahat Otobüs İşletmesi Tic. Ltd. Şti. ile birlikte hareket ederek anılan hatta bilet fiyatlarını artırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda, Metro Turizm Seyahat Org. ve Ticaret A.Ş.'nin (Metro) Şampiyon Hersekli, Varan Turizm, Özlem Tur gibi firmaları bünyesine katarak tekelleştiği, birçok ulaşım hattında önce düşük fiyatlar uygulamak suretiyle rakiplerini dışlayarak "tekel" haline geldiği, öte yandan İstanbul-Kırklareli hattında Metro ve Kayapalı Nilüfer Turizm Seyahat Otobüs İşletmesi Tic. Ltd. Şti. (Nilüfer) ile birlikte hareket ettiği ve bu suretle anılan hattaki İstanbul-Lüleburgaz için geçerli yol ücretini 17 TL'den 20 TL'ye çıkardığı iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 06.07.2012 tarih ve 5435 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 25.07.2012 tarih ve 2012-4-262/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 09.08.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 09.01.2013 tarih ve 2012-4-262/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, başvuru konusu iddia ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Başvuruda üç husustan bahsedilmektedir. Bunlardan ilk ikisinde net ve somut bir bilgi sunulmamakla birlikte, Metro'nun son beş yıldır Şampiyon Hersekli, Varan, Özlem Tur gibi şirketleri bünyesine katarak tekel haline geldiği ve tüm hatlarda önce düşük fiyat uygulayarak rakiplerini dışladığı; daha sonra fiyatını yükselttiği belirtilmektedir. Şikâyet esas olarak ise İstanbul-Kırklareli hattında faaliyet gösteren Metro ve Nilüfer'in 2012 yılı Haziran ayında yaklaşık 17 TL olan ücreti, anlaşarak 20 TL'ye çıkardığı iddiası üzerinde yoğunlaşmaktadır.

- (6) Şikâyette yer alan ilk iddiaya ilişkin olarak yapılan incelemede, Metro'nun Şampiyon Hersekli, Özlem Tur ve Varan kısa unvanlı teşebbüsleri devralmadığı, ayrıca bu firmalarla herhangi bir ortak seferinin bulunmadığı belirlenmiştir.
- (7) İkinci iddia ise yıkıcı fiyat ve rakiplerin dışlanması hususlarına ilişkin olmakla birlikte, şikâyette bu uygulamaya dair genel ve geçmiş tarihe işaret eden ifadeler kullanılmış ve belirli bir süre, belirli bir hat ya da rakip ismi verilmemiştir. Metro'nun birçok ulaşım hattında yıkıcı fiyat uygulamak suretiyle rakiplerini dışladığı iddialarının incelendiği yakın tarihler de dâhil olmak üzere geçmiş tarihli Kurul kararları mevcuttur. Söz konusu Kurul kararlarında, İstanbul-Düzce, İstanbul-Kırklareli, İzmir-Kuşadası, İstanbul-Edirne gibi hatlarda Metro'nun fiyatlandırma davranışları incelenmiş ve bu konuda bir ihlal tespit edilmemiştir. Bu bakımdan, söz konusu iddiaya ilişkin olarak, ilgili Kurul kararlarının dikkate alınması yeterli olacaktır.
- (8) Şikâyetin esas noktasını ise Metro'nun Nilüfer'le birlikte hareket ederek İstanbul-Kırklareli hattında fiyat artırdığı iddiası oluşturmaktadır. Bu konuda, yerinde incelemelerde elde edilen belgelerin yanı sıra, taraflardan elde edilen bilet ücretlerinin ve ilgili düzenlemelerin değerlendirilmesi yapılmıştır.
- (9) Her iki şirkette yapılan yerinde incelemelerde iddialara ilişkin bir belgeye rastlanmamış, şirket yetkilileri bu konudaki iddiaların doğru olmadığını iddia etmişlerdir. Taraflardan talep edilen bilet örneklerine bakıldığında, tarafların Ocak 2012'den başlayarak İstanbul-Kırklareli hattında kesilen bilet fiyatlarında büyük oranda benzerlik olduğu görülmekte, bilet fiyatlarında Haziran 2012 döneminden sonra bir artış gözlenmektedir. Örneğin, Haziran 2012 öncesi 22-25 TL arasında değişen İstanbul-Kırklareli otobüs bileti, bu dönem sonrası doğrudan 25 TL'ye çıkmıştır. Bununla birlikte, her iki dönem için de iki firmanın indirimleri olduğu görülmektedir. Ayrıca, Metro, İstanbul'un Anadolu yakası için bilet fiyatını 30 TL'ye çıkarmış olarak gözükmekteyken, Nilüfer'in tek tip fiyat uygulamasına geçtiği ve genellikle 25 TL'den bilet sattığı anlaşılmaktadır. Söz konusu fiyat aynı hat üzerinde faaliyet gösteren İstanbul Seyahat Turizm Ticaret A.Ş. için de geçerlidir.
- (10) Esasen, karayolu ile yolcu taşımacılığı hizmetinin homojen olması, ilgili pazarlardaki fiyatların yakın seviyede olmasına neden olmaktadır. Otobüs firmalarının benzer araçlarla, aynı hareket noktasından kalkarak aynı varış noktasına ulaştıkları ve benzer ikramlar yaptıkları görülmektedir. Bu durumda yolcuların tercihlerini belirleyen temel unsur bilet bedelleri olmaktadır. Teorik olarak kapasite kısıtı bulunmayan firmanın düşük fiyat uygulaması durumunda yolcuların tamamına hizmet vereceği söylenebilir. Bu durumda mevcut diğer firma veya firmalar, aynı fiyat seviyesine inmek veya piyasadan çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, piyasanın oligopolistik yapısı nedeniyle ilgili pazarda çok farklı fiyat seviyelerinin uygulanması mümkün değildir. Ayrıca, pazarın şeffaflığı fiyatların aynı gün değiştirilebilmesine olanak sağlamaktadır. Bunların yanı sıra, yaz aylarında, yaşanan yüksek talepten kaynaklanan fiyat artışları görülmektedir.
- (11) Özetle, tek fiyat uygulamasına ilişkin şikâyetler karayolu ile yolcu taşıma sektörünün genelinde görülmekte olup, hizmet farklılaşmadığı sürece bu tür uygulamalara rastlanabilecektir.
- (12) Netice itibarıyla, önaraştırmanın tarafı teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

13-05/53-30

J. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.